

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 55/21
Luxemburgissa 15.4.2021

Tuomio asiassa C-194/19
H. A. v. Belgian valtio

Turvapaikanhakijan on voitava vedota riitauttamansa siirtopäätöksen tekemisen jälkeisiin olosuhteisiin

Kunkin jäsenvaltion asiana on antaa menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla on tarkoitus taata tällainen tehokas oikeussuoja

H. A., joka on kolmannen maan kansalainen, haki turvapaikkaa Belgiasta. Espanjan viranomaisten suostuttua ottamaan hänet vastaan hänen hakemuksensa kuitenkin hylättiin ja hänet päätettiin siirtää Espanjaan. Pian tämän jälkeen myös H. A:n veli saapui Belgiaan ja haki sieltä turvapaikkaa. H. A. nosti tällöin itseään koskevasta siirtopäätöksestä kanteen vedoten muun muassa siihen, että heidän turvapaikkahakemuksensa on käsiteltävä yhdessä.

Tämä kanne hylättiin sillä perusteella, että H. A:n veli oli saapunut Belgiaan riidanalaisen päätöksen tekemisen jälkeen ja että tätä seikkaa ei siis voitu ottaa huomioon päätöksen laillisuutta arvioitaessa. H. A. on tehnyt kassaatiovalituksen Conseil d'État'han (ylin hallintotuomioistuin, Belgia), jossa hän väittää, että on loukattu hänen oikeuttaan tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin, sellaisena kuin se ilmenee Dublin III -asetuksesta¹ ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan (jäljempänä perusoikeuskirja) 47 artiklasta. Riippumatta siitä, voiko hänen veljensä saapuminen todella vaikuttaa siihen, mikä jäsenvaltio on vastuussa H. A:n turvapaikkahakemuksen käsittelystä,² Conseil d'État'n on ratkaistava, onko turvapaikanhakijan voitava vedota itseään koskevan siirtopäätöksen tekemisen jälkeisiin olosuhteisiin. Se päätti kysyä tätä unionin tuomioistuimelta.

Suuren jaoston kokoonpanossa antamassaan tuomiossa unionin tuomioistuin katsoo, että unionin oikeus³ on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan tuomioistuin, jonka käsiteltäväksi on saatettu kanne siirtopäätöksen kumoamiseksi, ei tämän kanteen tutkiessaan voi ottaa huomioon sellaisia siirtopäätöksen tekemisen jälkeisiä olosuhteita, jotka ovat ratkaisevia Dublin III -asetuksen asianmukaista soveltamista varten. Asia on toisin, jos kyseisessä lainsäädännössä säädetään sellaisesta erityisestä oikeussuojakeinosta, jota voidaan käyttää tällaisten olosuhteiden ilmettyä, kunhan tämä oikeussuojakeino mahdollistaa asianomaisen henkilön tilanteen ex nunc -tutkimisen toimivaltaisista viranomaisista sitovin tuloksin.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

Kyseisen päätelmän tehdessään unionin tuomioistuin muistuttaa, että Dublin III -asetuksessa⁴ säädetään, että siirtopäätöksen kohteena olevalla henkilöllä on oltava **oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin** tätä päätöstä vastaan ja että tällaisen oikeussuojakeinon on katettava muun muassa kyseisen asetuksen soveltamisen tarkastelu. Se muistuttaa myös jo todenneensa,

¹ Kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta 26.6.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 604/2013 (EUVL 2013, L 180, s. 31; jäljempänä Dublin III -asetus) 27 artikla.

² Ks. Dublin III -asetuksen 2 artiklan g alakohtaan sisältyvän käsitteen "perheenjäsenet" määritelmä ja tämän asetuksen 10 artikla.

³ Dublin III -asetuksen 27 artiklan 1 kohta, luettuna tämän asetuksen johdanto-osan 19 perustelukappaleen ja perusoikeuskirjan 47 artiklan valossa.

⁴ Dublin III -asetuksen 27 artiklan 1 kohta ja johdanto-osan 19 perustelukappale.

että kansainvälisen suojelun hakijalla on oltava käytössään tehokas ja nopea oikeussuojakeino, jonka ansiosta hän voi vedota siirtopäätöksen tekemisen jälkeisiin olosuhteisiin silloin, kun niiden huomioon ottaminen on ratkaisevaa Dublin III -asetuksen asianmukaista soveltamista varten.⁵

Unionin tuomioistuin kuitenkin korostaa, että jäsenvaltioilla ei silti ole velvollisuutta järjestää muutoksenhakujärjestelmänsä siten, että vaatimus tällaisten olosuhteiden huomioon ottamisesta taattaisiin tutkittaessa muutoksenhaku, jolla on tarkoitus riitauttaa siirtopäätöksen laillisuus. Unionin lainsäätäjä nimittäin on yhdenmukaistanut vain jotkin niistä menettelysäännöistä, jotka koskevat oikeutta hakea siirtopäätökseen muutosta, eikä Dublin III -asetuksessa täsmennetä, edellyttääkö tämä oikeus välttämättä sitä, että tuomioistuin, jolta muutosta haetaan, voi tutkia siirtopäätöksen laillisuuden ex nunc. Niinpä menettelyllistä itsemääräämisoikeutta koskevan periaatteen nojalla **kunkin jäsenvaltion on annettava kyseiset menettelysäännöt**, kunhan ne **eivät ole epäedullisempia** kuin ne, jotka koskevat samankaltaisia kansallisen oikeuden piiriin kuuluvia tilanteita (vastaavuusperiaate), eivätkä ne ole sellaisia, että **unionin oikeudessa vahvistettujen oikeuksien käyttäminen on käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa** (tehokkuusperiaate).

Nyt kyseessä olevassa asiassa unionin tuomioistuin toteaa erityisesti tehokkuusperiaatteesta, että siirtopäätöksestä nostettu kumoamiskanne, jonka yhteydessä asiaa käsittelevä tuomioistuin ei voi ottaa huomioon niitä kyseisen päätöksen tekemisen jälkeisiä olosuhteita, jotka ovat ratkaisevia Dublin III -asetuksen asianmukaista soveltamista varten, **ei takaa riittävää oikeussuojaa siltä osin kuin sen avulla asianomainen henkilö ei voi käyttää tähän asetukseen ja perusoikeuskirjan 47 artiklaan perustuvia oikeuksiaan**. Unionin tuomioistuin kuitenkin lisää, että tällainen suoja voidaan taata kansallisen tuomioistuinjärjestelmän piirissä, kun tätä järjestelmää tarkastellaan kokonaisuutena, sellaisella **erityisellä oikeussuojakeinolla**, joka on erillinen siirtopäätöksen laillisuuden valvonnan varmistamiseen tarkoitettu muutoksenhausta ja jonka avulla kyseiset olosuhteet voidaan ottaa huomioon. Tällaisella erityisellä oikeussuojakeinolla on kuitenkin taattava asianomaiselle mahdollisuus saada aikaan se, että vastaanottopyynnön esittävän jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset eivät voi siirtää häntä **silloin, kun siirtopäätöksen tekemisen jälkeinen olosuhde on esteenä tämän päätöksen täytäntöönpanolle**. Sillä on myös varmistettava silloin, kun myöhempi olosuhde merkitsee vastaanottopyynnön esittävän jäsenvaltion vastuuta kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä, että tämän jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin tämän vastuun tunnustamiseksi ja kyseisen käsittelyn aloittamiseksi viipymättä. Tällaisen erityisen oikeussuojakeinon käyttö ei myöskään saa edellyttää asianomaisen henkilön vapaudenmenetystä eikä siirtopäätöksen välittömän täytäntöönpanon uhkaa.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian yhteydessä unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo samalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samankaltaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

⁵ Ks. tuomio 25.10.2017, Shiri, [C-201/16](#) (ks. myös lehdistötiedote [nro 111/17](#)) ja tuomio 25.1.2018, Hasan, [C-360/16](#).